

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP REJONOWY
11 stycznia 2023 r. godz. 9.00

Uczennico/Uczniu:

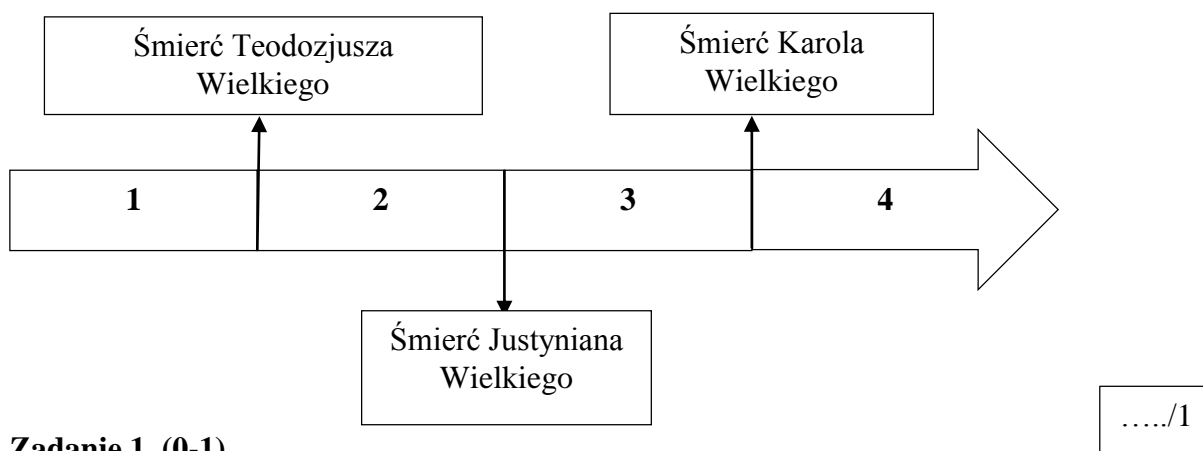
1. Arkusz składa się z **38** zadań, na których rozwiązanie masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	60	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego RKK		

Tekst i taśma chronologiczna do zadań 1., 2. i 3.

Niechaj dowiedzą się przede wszystkim sławni cesarze, duchowieństwo, senat i lud miasta, żeśmy w nim wykryli wielkie zło. Jaką zaś straszną herezję co dzień w jego wnętrzu zasiewa Michał i zwolennicy jego głupoty! Zamknął kościół łacinników i czynnie wszędzie ich prześladował, do tego stopnia, iż w synach swych wykłął Stolicę Apostolską, wobec której dotąd pisze się powszechnym patriarchą. Dlatego my, nie mogąc znieść niesłychanych obelg i krzywd wyrządzonych świętej, pierwszej, apostolskiej Stolicy i widząc, jak wiara coraz bardziej podupada, powagą świętej i nierozdzielnej Trójcy i Stolicy Apostolskiej, której legację spełniamy, klątwę w taki oto sposób podpisujemy: Michał, nadużywający tytuł patriarchy, i wszyscy jego naśladowcy w błędach, niechaj będą potępieni wraz z szatanem i jego aniołami, chybaby się nawrócili. Amen, amen, amen.

Na podstawie: <https://silesia.edu.pl/index.php/...>**Zadanie 1. (0-1)**

Podaj nazwę wspomnianego w tekście *miasta*, w którym wykryto *wielkie zło*.

.....

Zadanie 2. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przytoczony tekst powstał w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

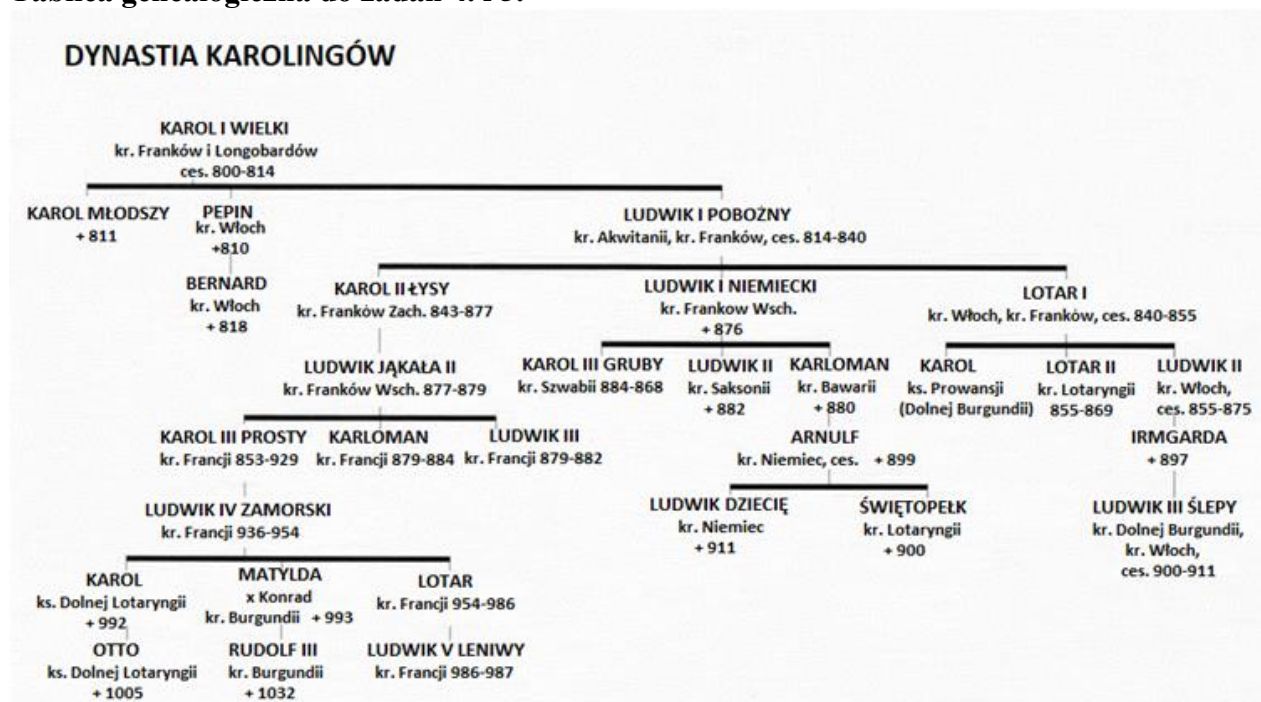
...../1

Zadanie 3. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z tekstu wynika, że jego autorzy działali z upoważnienia cesarza rzymskiego.	P	F
Tekst świadczy o braku tolerancji jego autorów dla wyznawców innych religii niż chrześcijańska.	P	F

Tablica genealogiczna do zadań 4. i 5.

Na podstawie: *Atlas historyczny – szkoła średnia. Do 1815 r.*, Warszawa 1999, s. 58.

...../3

Zadanie 4. (0-3)

Przy każdym fragmencie biografii zapisanym w tabeli podaj władcę, którego ta biografia dotyczy. Władców wybierz spośród zamieszczonych na tablicy genealogicznej.

	Fragment biografii	Postać
4.1.	Władca ten został koronowany na króla w wieku 7 lat, a zmarł w 911 r. w wieku 18 lat. Na nim wygasła linia wschodniofrankijskich Karolingów.	
4.2.	Władca ten zawarł w 843 r. traktat z braćmi, na mocy którego otrzymał Państwo środkowofrankijskie. W 855 r. zdecydował o podziale swojego państwa pomiędzy trzech synów: Karola, Ludwika i Lotara. Po tej decyzji wstąpił do klasztoru, gdzie zmarł po 6 dniach.	
4.3.	Ten władca Franków Zachodnich przez trzy lata współrządził z bratem, po czym (po śmierci brata) przez dwa lata pełnił samodzielne rządy.	

Na podstawie: <https://pl.wikipedia.org/wiki/...%C4%99>, <https://pl.wikipedia.org/wiki/...>,
<https://pl.wikipedia.org/wiki/...>

...../1

Zadanie 5. (0-1)

Na podstawie informacji zapisanych na tablicy genealogicznej podaj nazwę królestwa, którym rządził przedstawiciel dynastii Karolingów w roku, w którym Mieszko I przyjął chrzest.

Nazwa państwa:

Tekst A

Książę śląski, krakowski i wielkopolski. Droga porozumienia z innymi książętami dzielnicowymi zapewnił sobie prawa do dziedziczenia ich księstw, dzięki czemu udało mu się opanować Kraków. W następnych latach opanował także Wielkopolskę. W ten sposób zjednoczył w swym ręku duży obszar ziem polskich. Prowadził na wielką skalę akcję kolonizacji na prawie niemieckim, rozwijał górnictwo, reorganizował miasta. Współpracował z obozem cesarskim w konflikcie z papieżem.

Tekst B

Przejął władzę z rąk możnych, zbuntowanych przeciwko jego bratu. Okres jego panowania charakteryzowało osłabienie państwa i nasilenie się tendencji odśrodkowych. Dążył do odbudowy autorytetu władzy monarszej przez realizowaną wraz z wojewodą Sieciechem (przez długi okres sprawował on faktyczną władzę w państwie) politykę centralizacyjną. Wobec sprzeciwu możnych musiał zgodzić się na podział kraju między synów, zachowując sobie jedynie Mazowsze.

Tekst C

Założyciel linii wielkopolskiej dynastii Piastów; wraz z braćmi walczył z seniorem i z wyprawami niemieckimi do Polski. Jego dążenie do wzmocnienia władzy książęcej w Krakowie wywołało bunt możnowładców i wygnanie najpierw z Krakowa, a w dwa lata później także z Wielkopolski. Stoczył ze zwolennikami małoletniego rywala zaciętą bitwę nad Mozgawą, w której został ranny. Tron krakowski odzyskał dopiero po długotrwałych zabiegach dyplomatycznych pod koniec życia.

Tekst D

Na skutek buntu możnowładców przebywał na wygnaniu. W okresie tym w Wielkopolsce miał miejsce bunt ludowy skierowany przeciwko Kościołowi i nastąpił masowy powrót do pogaństwa. Mazowsze pod wodzą Mieclawa (Masława) stało się niezależną od Gniezna dzielnicą, a na Pomorzu władzę przejęła lokalna dynastia. W przymierzu z księciem kijowskim przyłączył Mazowsze do swego państwa, a następnie odzyskał Śląsk. Swoją główną rezydencją uczynił niezniszczony Kraków.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 80-83.

...../2

Zadanie 6. (0-2)

Do każdej mapy przyporządkuj władcę, spośród opisanych w Tekstach A-D, którego okresu panowania dana mapa dotyczy. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą odpowiedź.

6.1.	Mapa I	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D
6.2.	Mapa II	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D

...../1

Zadanie 7. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do chronologii wydarzeń przedstawionych w Tekstach A-D.

Wydarzenia chronologicznie pierwsze opisuje

A. Tekst A.

B. Tekst B.

C. Tekst C.

D. Tekst D.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

...../1

Zadanie 8. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst A pozwala stwierdzić, że w omawianym okresie uległa modyfikacji struktura etniczna społeczeństwa polskiego.	P	F
Teksty B, C i D wskazują na istnienie w ówczesnej Polsce rozwiniętego modelu monarchii stanowej.	P	F

Teksty do zadań 9., 10. i 11.**Tekst A**

12 września w głąb Polski ruszyła armia krzyżacka na spotkanie z sojuszniczą armią króla czeskiego Jana Luksemburskiego, która miała zaatakować Wielkopolskę ze Śląska. Pożary Łęczycy, Uniejowa, Sieradza znaczyły szlak posuwania się armii krzyżackiej, która dotarła pod Kalisz, daremnie oczekując na sojusznika czeskiego. Po dwóch dniach postoju pod murami miasta dano sygnał do odwrotu.

Tekst B

Krzyżacy uderzyli z całą siłą na znajdujące się w ciężkich zmaganiach z częścią armii krzyżackiej rycerstwo polskie. Uderzenie wroga wprowadziło chwilowe zamieszanie w szeregach polskich, na moment wysunęła się z rąk chorążego chorągiew królewska, Krzyżacy zaintonowali hymn triumfalny. Chorągiew jednak Polacy szybko podnieśli i wojska polskie poczęły stopniowo brać górę.

Tekst C

Odmowa złożenia hołdu lennego oraz wrogie Polsce układy Krzyżaków z Moskwą spowodowały podjęcie przez Polaków działań zbrojnych. Na wiosnę działania przeciw Krzyżakom podjęły także okręty gdańskie na Bałtyku i Zalewie Wiślanym; zaciężne wojska polskie podeszły nawet pod Królewiec, jednak Krzyżacy, wspierani przez armię zaciężną sprowadzoną z Rzeszy, przejęli w lecie inicjatywę i wojna przeniosła się na Warmię, do zachodniej Wielkopolski oraz w rejon Gdańska.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 43, 58, 67.

...../1

Zadanie 9. (0-1)

Ułóż opisane wydarzenia w porządku chronologicznym. Wpisz litery, którymi oznaczono teksty z opisem wydarzeń, w odpowiednich miejscach ciągu chronologicznego.

...../1

Zadanie 10. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wszystkie wydarzenia opisane w tekstach A-C miały miejsce w czasie panowania w Polsce dynastii Jagiellonów.	P	F
Wszystkie opisane w tekstach A-C konflikty historycy zaliczają do sukcesów oręża polskiego.	P	F

...../2

Zadanie 11. (0-2)

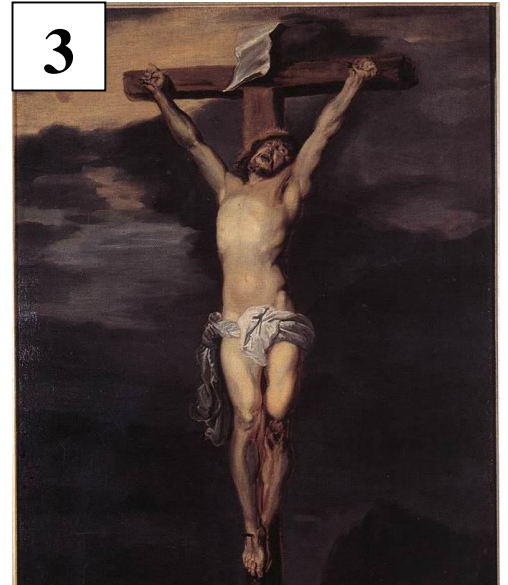
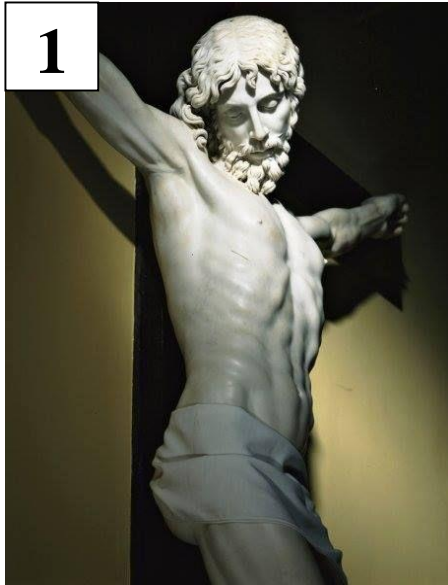
Wskaż tekst dotyczący wojny, w czasie której doszło do wydarzenia wymienionego w tabeli. W każdym wierszu zaznacz właściwą odpowiedź.

11.1.	Polska po raz pierwszy w swej historii zatrudniła kaprów, czyli korsarzy.	Tekst A	Tekst B	Tekst C
11.2.	Po raz pierwszy przy przeprawie przez Wisłę użyto mostu, którego konstrukcję oparto na łodziach.	Tekst A	Tekst B	Tekst C

Tekst i ilustracje do zadań 12., 13. i 14.

Benvenuto Cellini to słynny złotnik i rzeźbiarz, urodzony we Florencji w 1500 roku. Klemens VII mianował go w Rzymie swoim nadwornym muzykiem. Gdy zaś po kilku nowych robotach dla niego i dla cesarza Karola V współzawodnicy prześladowali Celliniego, udał się do Paryża na dwór Franciszka I. Benvenuto bawił tam pięć lat i różne tam roboty dla króla i jego dworu wykonywał. Nagrodę za rozliczne prace miał Cellini głównie we własnym zadowoleniu, gdyż nie tylko książę florencki, lecz i król francuski zalegali mu w wypłatach. Jedną z ostatnich jego robót był krucyfiks naturalnej wielkości, który władca florencki darował Filipowi II, królowi hiszpańskiemu.

Na podstawie: Józef Łepkowski, *Sztuka: zarys jej dziejów*, Kraków 1872, s. 273-274.

<https://i.pinimg.com/originals/4c/93/da/4c93da87c42470df2ec4913ff8f651e7.jpg>
<https://www.frammentiarte.it/wp-11-15/wp-content/uploads/2016/02/dal%20...%20opere/41-giotto-crocifisso.jpg>
<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/06/... - Christ on the Cross - WGA07431.jpg>

...../1

Zadanie 12. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu wynika, że klientami Benvenuto Celliniego byli m.in. władcy z dynastii

- A. Medyceuszy, Habsburgów i Walezjuszów.
- B. Sforzów, Hohenzollernów i Burbonów.
- C. Andegawenów, Sforzów i Luksemburgów.
- D. Burbonów, Luksemburgów i Medyceuszy.

...../1

Zadanie 13. (0-1)

Ułóż przedstawione wyżej dzieła sztuki w porządku chronologicznym ich powstania. Wpisz cyfry, którymi oznaczono ilustracje, w odpowiednich miejscach ciągu chronologicznego.

...../3

Zadanie 14. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A-C.

Benvenuto Cellini pochodził z miasta znanego jako kolebka europejskiego **14.1.**..... . Jego życiorys dowodzi, że w sprawie wielkich sporów religijnych swoich czasów opowiedział się po stronie **14.2.**..... . Jego wspomniane w tekście dzieło zostało przedstawione na ilustracji oznaczonej cyfrą **14.3.**..... .

14.1. A. renesansu

B. baroku

C. oświecenia

14.2. A. schizmy

B. reformacji

C. kontrreformacji

14.3. A. 1

B. 2

C. 3

Tekst do zadań 15. i 16.

Chorągwie husarskie nie były zażywane do innych ekspedycji tylko na asystencję jakiemu wjazdowi pańskiemu albo pogrzebowi podobnemuż; dlatego pancerni husarzów nazywali żołnierzami pogrzebowymi; asystowali także pierwsi i drudzy koronacjom obrazów cudownych. Kiedy na taką wyprawę ruszała się chorągiew husarska, prowadziła za sobą wielką moc wozów. Po wozach zbrojowych następowały wozy z bagażami jmcí pana namiestnika i towarzystwa przy chorągwi się znajdującego, z sukniami od podróży paradniejszymi, z rzędami, kulbakami w srebro oprawnymi. Nic nad to nie przydam, gdy powiem, że żaden monarcha w świecie nie miał nic tak okazałego, jak chorągiew polska husarska. Koń pod komenderującym wart był najmniej sto, a czasem i dwieście czerwonych złotych. Rząd na koniu turecki suty, srebrny, pozłocisty, kamieniami nasadzany, kulbaka także. W pół panowania króla chorągwie pancerne zatrzymały tylko imię swoje, to jest imię pancernych. Pancerze zaś pozarzucali i na końcu panowania nie było więcej chorągwi zażywających pancerzów.

Na podstawie: <https://literat.ug.edu.pl/.../003.htm>

...../1

Zadanie 15. (0-1)

Rozstrzygnij, czy cytowany opis dotyczy sytuacji przed odsieczą wiedeńską czy po niej. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 16. (0-2)

Uzasadnij, że cytowany tekst świadczy o rozpowszechnionych w ówczesnej Polsce obyczajach sarmackich. Podaj dwa argumenty.

Argument 1

.....

.....

Argument 2

.....

.....

Ilustracja i tekst do zadania 17.

Na podstawie: [https://assets.poland.us/files/UserFiles/5\(22\).jpg](https://assets.poland.us/files/UserFiles/5(22).jpg)

Milicja zrobiła atak fałszywy, lecz główne siły Francuzów i Amerykanów skierowały się na wzgórze zwane Springhill. Wezwawszy Pana Boga na pomoc, krzyknął: *Forward!*, a my za nim, dwieście koni, kopnęliśmy się galopem, że aż ziemia się trzęsła! Pierwsze dwie minuty szło wyśmienicie, dopiero gdyśmy mijali one dwie baterie, wstrzymał nas ogień krzyżowy. Ja patrzę: o chwilo bolesna i niezapomniana! Kula armatnia urwała mu nogę, a z piersi krew bucha. Gdym przyklęknął i zaczął go podnosić, wymawiał umierającym głosem: *Jezus, Maryja, Józef*. Żył jeszcze, ale gadał słowa tylko przerywane: to o Polsce, to o przyszłości. Ostatecznie skonał, lat mając trzydzieści jeden!

Na podstawie: L. Chodźko, *Żywot...*, Lwów 1869, s. 207-209.

...../1

Zadanie 17. (0-1)

Podaj imię i nazwisko postaci, której dotyczą ilustracja i tekst.

.....

Tekst do zadania 18.

Na stulecie powstania tego pamiętnego dokumentu Prezydent Grover Cleveland odsłonił w Nowym Jorku dar rządu francuskiego dla USA. Powstał on we Francji i został przekazany ambasadorowi amerykańskiemu w Paryżu, potem rozebrano go na części i wysłano statkiem do Nowego Jorku. Dar Francuzów przedstawia postać kobietę trzymającą w prawej dłoni pochodnię, a w lewej tablicę z datą 4 lipca 1776. U jej stóp leżą zerwane łańcuchy, a korona z siedmiu promieni na skroniach oznacza wolność rozprzestrzeniającą się na 7 kontynentów. Monumentalny posąg, utrzymany w stylu neoklasycystycznym, stoi u ujścia rzeki Hudson.

Na podstawie: <https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/866293....-powstal-we-Francji>

Zadanie 18. (0-2)

Podaj nazwy wspomnianych w tekście:

...../2

18.1. – *daru rządu francuskiego dla USA.*

.....

18.2. – *pamiętnego dokumentu, dla uczczenia rocznicy którego Francuzi przekazali Amerykanom swój dar.*

.....

Tekst do zadania 19.

Ojciec zbladł i milczał. Nie chciał, abym szedł do wojska. Ale Zgromadzenie Narodowe wezwało pod broń. Wszystkich, od osiemnastu do dwudziestu pięciu lat. Jakże mogłem zostać? - Jesteś głupi - ojciec odwrócił się do mnie plecami. - Gdybyś miał choć odrobinę rozumu, nie dałbyś się omotać. Ale ty...

- Jestem rewolucjonistą - odparłem z dumą. - Precz z arystokracją. Ludzie rodzą się wolni i są równi wobec prawa.

- Milcz - rozniewał się ojciec. - W moim domu nie chcę słyszeć podobnych bredni.

Potem doleciało mnie postukiwanie kopyt na kamienistej drodze i skrzypienie kół. Byli to przypuszczalnie wysłannicy Komitetu Ocalenia Publicznego lub członkowie Konwentu. Ci przepasani trójkolorową szarfą dygnitarze z piórami na kapeluszu i parą pistoletów u boku trzęśli się w niewygodnej bryczce na drogach całego kraju, wlokąc za sobą długi cień gilotyny.

Na podstawie: H. Popławska, ... *we krwi*, <https://doci.pl/Burbonka-2/popawska-halina-tryptyk-rewolucyjny-...-we-krwi+fnn1smxv>

Zadanie 19. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A-C.

Akcja powieści, której fragment przytoczono powyżej, rozgrywa się w **19.1.**_____ wieku. Autorka przybliży czytelnikom historię **19.2.**_____ . Hasła, które głosi narrator utworu, w tamtym miejscu i czasie charakteryzowały przedstawicieli **19.3.**_____ .

19.1. A. XVII

B. XVIII

C. XIX

19.2. A. Anglii

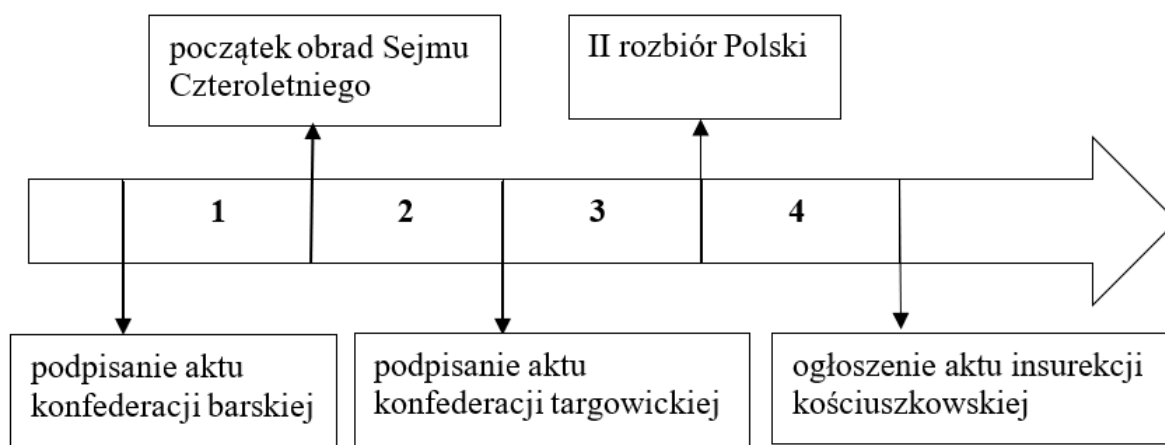
B. Francji

C. Stanów Zjednoczonych

19.3. A. lewicy

B. prawicy

C. centrum

Taśma chronologiczna i tekst do zadań 20. i 21.

Po pierwszym rozbiórze postępową część posłów opowiedziała się za powołaniem władzy oświatowej. Po ogłoszeniu pisma papieskiego o skasowaniu zakonu jezuitów obradujący sejm podjął decyzję, że majątek po zakonie będzie spożytkowany na cele edukacyjne. Powołana instytucja objęła swym nadzorem wszystkie dotychczasowe szkoły: parafialne, czyli poziomu początkowego, przeznaczone dla dzieci plebejskich; szkoły dla synów szlacheckich i bogatego mieszczaństwa, a także uniwersytety i szkoły prywatne, czyli pensje męskie i żeńskie. Dwa uniwersytety, jakie pozostały w granicach Rzeczypospolitej po pierwszym rozbiórze, stały się szkołami głównymi o nowoczesnym programie kształcenia. Funkcjonowały w nich gabinety i pracownie naukowe: gabinet fizyczny, chemiczny, sala anatomiczna, obserwatorium astronomiczne, a także biblioteka.

Na podstawie: <https://culture.pl/pl/artykul/...-w-europejskim-szkolnictwie-...-wieku>

...../1

Zadanie 20. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia, o których mowa w tekście miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej cyfrą

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

...../1

Zadanie 21. (0-1)

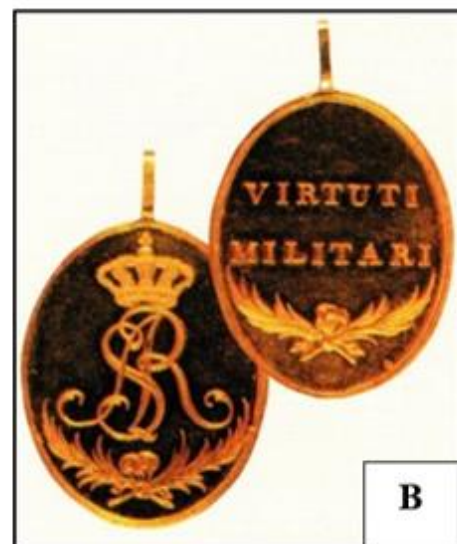
Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Zgodnie z reformą szkolnictwa funkcję szkół głównych powierzono uniwersytetom w Warszawie i Wilnie.	P	F
W szkołach głównych zadbano przede wszystkim o infrastrukturę potrzebną dla doskonalenia nauk przyrodniczych.	P	F

Ilustracje do zadań 22. i 23.

A

B

C

D

E

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 127, 129, 133, 177, 180.

...../2

Zadanie 22. (0-2)

Dopasuj odznaki do wydarzeń podanych w tabeli. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, która oznaczono wybraną odznaką.

22.1.	Konfederacja barska	A	B	C	D	E
22.2.	Wojna w obronie Konstytucji 3 maja	A	B	C	D	E

...../1

Zadanie 23. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Król Stanisław August Poniatowski ustanowił dwa medale, które przedstawiono na ilustracjach B i D.	P	F
Na medalu C upamiętniono zwycięstwo pod Racławicami poprzez ukazanie postaci Tadeusza Kościuszki i Wojciecha Bartosa.	P	F

Ilustracje i tekst do zadania 24.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 135 i 151.

Malarz uwiecznił na płótnie ceremonię przekazania tego dokumentu na ręce kilkusobowej polskiej delegacji z dawnym marszałkiem Sejmu Wielkiego Stanisławem Małachowskim na czele, a liczącej w swym gronie m.in. Stanisława Kostkę Potockiego i Józefa Wybickiego. Nie jest to jednak kronikarskie odwzorowanie tamtego wydarzenia. Nigdy nie doszło do oficjalnej uroczystości przekazania, jak chciał Bacciarelli. Była to więc wyimaginowana scena, swego rodzaju symbol przekazujący prawdę o genezie polskiej „wskrzeszonej” państwowości.

Na podstawie: <https://histmag.org/...-konstytucji-...-uroczystosc-ktorej-nigdy-nie-bylo-8190>

...../2

Zadanie 24. (0-2)

Rozstrzygnij, którego obrazu (A czy B) dotyczy tekst. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu ilustracji.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Teksty do zadania 25.

Tekst I

Państwo stało się monarchią konstytucyjną z królem Fryderykiem Augustem z dynastii Wettinów (unia personalna z Saksonią). Jego organem doradczym była Rada Stanu, utworzono dwuizbowy parlament. Zapewniono równe prawa dla wszystkich obywateli (m.in. równość wobec prawa i sądów, wolność osobista, wolność wyznania), wprowadzono jednak cenzus majątkowy dla ludzi obejmujących stanowiska polityczne, urzędnicze i sędziowskie.

Tekst II

Stanowisko króla, ograniczone w zakresie władzy ustawodawczej, w obszarze władzy wykonawczej zostało wzmocnione. Zniesiono wolną elekcję. Dynastia przyszłych królów polskich miała się zacząć od Fryderyka Augusta, elektora saskiego. Właściwe rządy sprawować miał monarcha wspólnie z powołaną do życia Strażą Praw. Król powoływał ministrów, ale pod kontrolą sejmiku, i sejmik mógł większością 2/3 głosów uchwalić wotum nieufności dla ministra. Sejmik był zawsze gotowy, czyli posłowie wybierani byli na 2 lata i zachowywali swoje mandaty do następnych wyborów.

Tekst III

Konstytucja stanowiła, że ustrojowo będzie to republika – organizm niezależny, wolny i niepodległy, jednakże pod protektorem trzech mocarstw ościennych. Na czele tego państwa stał Senat Rządzący, złożony głównie z przedstawicieli miejscowej arystokracji, z prezesem na czele. Władzę ustawodawczą stanowiło jednoizbowe Zgromadzenie Reprezentantów, składające się z osób wybieranych według cenzusu majątkowego i wykształcenia. Państwo uznano za obszar wolnohandlowy, otwarty bez cła dla importu.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 135, 151, 155 i 175.

...../3

Zadanie 25. (0-3)

Podaj nazwy konstytucji obowiązujących na ziemiach polskich, których opisy zawarto w Tekstach I-III. Wpisz nazwy konstytucji w odpowiednie miejsca tabeli.

	Fragment konstytucji	Nazwa konstytucji
25.1.	Tekst I	
25.2.	Tekst II	
25.3.	Tekst III	

Teksty do zadań 26. i 27.**Tekst A**

Bonaparte pokonał Mameluków, co pozwoliło mu zdobyć Dolny Egipt.

Tekst B

Francuzi pod komendą cesarza (54 tys.) pobili Rosjan Bennigsena (69 tys.), co zmusiło cara do rozpoczęcia rozmów pokojowych, zakończonych traktatem w Tylży.

Tekst C

Napoleon nie zdołał przełamać oporu podkomendnych Wellingtona do czasu przybycia głównych sił pruskich. Francuzi zostali rozbici, co zakończyło Sto Dni.

Tekst D

Napoleon pokonał (ponosząc dwukrotnie mniejsze straty) siły austriacko-rosyjskie pod nominalnym dowództwem Kutuzowa, w obecności cara Aleksandra I i cesarza Franciszka II.

Tekst E

Nelson pobił (choć zginął podczas bitwy) liczniejszą flotę francusko-hiszpańską admirała Villeneuve'a, co uniemożliwiło morską inwazję Anglii.

Na podstawie: https://mowiawieki.pl/templates/site_pic/files/bitwy...odcinek1.pdf

...../2

Zadanie 26. (0-2)

Spośród przytoczonych opisów bitew oznaczonych literami A-E wybierz tę, która została stoczona najwcześniej, oraz tę, która została stoczona najpóźniej. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą odpowiedź.

26.1.	Bitwa stoczona najwcześniej	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D	Tekst E
26.2.	Bitwa stoczona najpóźniej	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D	Tekst E

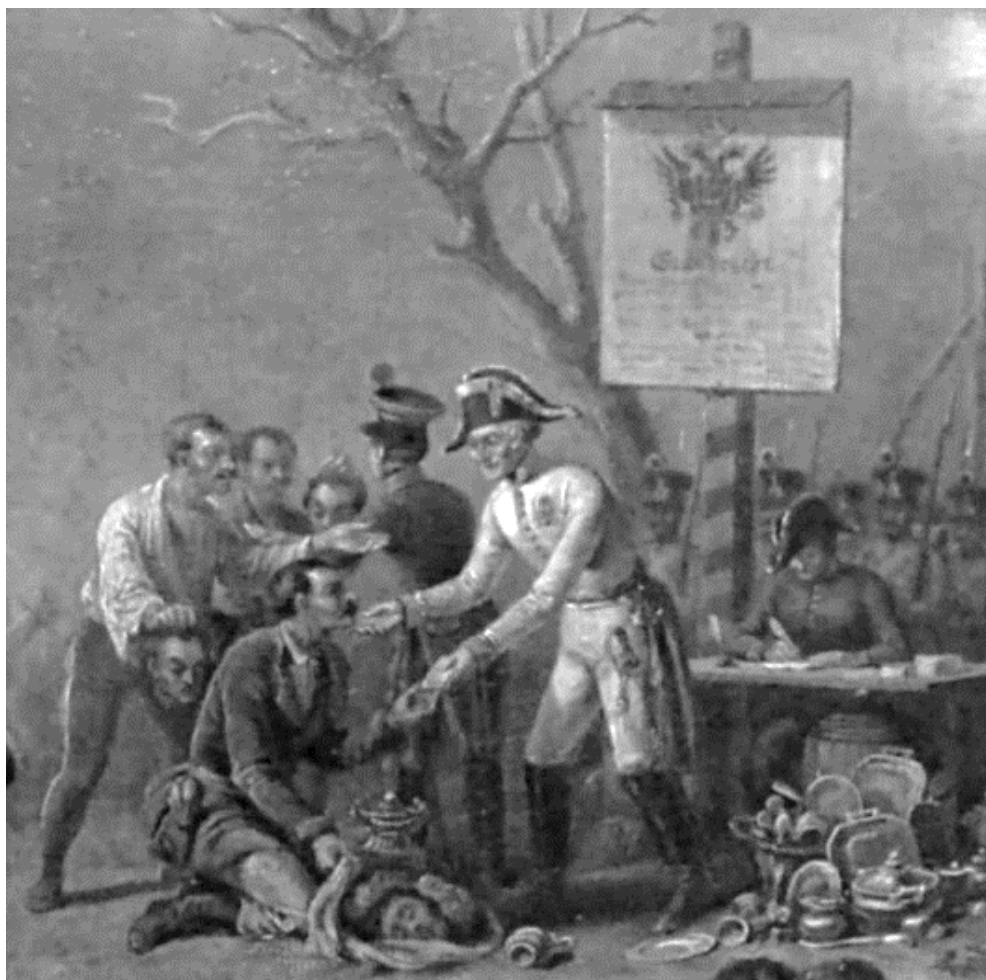
...../1

Zadanie 27. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst C dotyczy starcia, które przeszło do historii jako „bitwa narodów”.	P	F
Wśród przytoczonych tekstów zabrakło opisu bitwy pod Austerlitz.	P	F

Ilustracja i teksty do zadania 28.

Źródło: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 177.

Tekst A

Ogółem w oddziałach powstańczych walczyło przeszło 200 tys. ludzi, stoczono ok. 1200 bitew i potyczek. Oddziały powstańcze nieuzbrojone i słabo wyszkolone, liczące w szczytowych momentach do 30 tys. ludzi, stały na z góry straconej pozycji w porównaniu z ponad 300-tysięczną armią rosyjską. W powstaniu poległo ok. 20 tys. Polaków, a po jego upadku na szubienicach stracono ok. 1000 osób, kilkaset zmarło w więzieniach, ok. 30-40 tys. zesłano w głąb Rosji, prawie 10 tys. osób musiało emigrować.

Tekst B

Brak wsparcia ruchu szlacheckiego przez chłopów skazał powstanie na klęskę. Do Krakowa weszły wojska rosyjskie i austriackie, aresztowano ponad 3000 spiskowców, wielu skazano na śmierć lub katorgę. W ramach represji rząd austriacki, za namową cara, wcielił Rzeczpospolitą Krakowską do Galicji. Powstanie upadło po 9 dniach. Było pierwszym, w którym oprócz idei niepodległościowych zaznaczył się tak wielki radykalizm społeczny.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 177, 181.

...../2

Zadanie 28. (0-2)

Rozstrzygnij, który tekst (A czy B) dotyczy skutków tego samego powstania, do którego nawiązuje ilustracja. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu tekstów oraz ilustracji.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....

Ilustracja do zadań 29., 30. i 31.

Napis w chmurze: *Fraternité* – fr. „braterstwo”

Na podstawie: http://expositions.bnf.fr/utopie/grand/3_75.htm

Zadanie 29. (0-1)

...../1

Uzasadnij, że powyższa ilustracja stanowi komentarz do wydarzeń z roku 1848.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 30. (0-1)

...../1

Podaj nazwy trzech dowolnych, ówcześniej istniejących państw, na obszarze których doszło do wydarzeń przywołanych na ilustracji.

Państwo nr 1	
Państwo nr 2	
Państwo nr 3	

...../1

Zadanie 31. (0-1)

Rozstrzygnij, czy przesłanie ilustracji jest zbieżne z ideami komunizmu. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Teksty i ilustracja do zadań 32. i 33.

Tekst A

Na życzenie cesarza stoczono bitwę pod Sadową. Pruskie iglicówki były o wiele lepsze niż przestarzałe karabiny austriackie. Mówiono też, że wojnę tę wygrał pruski nauczyciel, co było o tyle prawdą, że szkoły pruskie wdrażały uczniom ducha militarizmu.

Tekst B

O losach wojny zdecydowała głównie armia francuska, w niewielkim zaś tylko stopniu sardyńska. Napoleon III potrafił spożytkować błędy przeciwnika. Po kilku drobniejszych klęskach Austriacy przegrali wreszcie wielką bitwę pod Magentą.

Tekst C

Po nieudanych próbach przebicia się, zamknięta w Sedanie armia francuska skapitulowała. Do niewoli dostał się Napoleon III wraz z 39 generałami. Była to klęska bez precedensu w historii Francji, tym bardziej, że zwolnione wojska niemieckie mógł Moltke rzucić w kierunku Paryża.

Tekst D

Śledzony starannie przez agentów Cavoura Garibaldi, mając dwa statki i na nich ok. 1200 ludzi wylądował w Marsali na Sycylii. Rozbiwszy wojska królewskie, bez większego trudu opanował wyspę, po czym wkroczył triumfalnie (z 10 ludźmi) do Neapolu.

Na podstawie: M. Żywczyński, *Historia powszechna*, Warszawa 2008, ss. 444-445, 447, 485, 529.

<https://mm.pwn.pl/ency/jpg/583/1m/d32i0759.jpg>

Zadanie 32. (0-2)

...../2

Spośród tekstów oznaczonych literami A-D wybierz ten, który dotyczy wydarzeń najwcześniejszych, oraz ten, który dotyczy wydarzeń najpóźniejszych. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą odpowiedź.

32.1.	Wydarzenia najwcześniejsze	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D
32.2.	Wydarzenia najpóźniejsze	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D

Zadanie 33. (0-1)

...../1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Postać przedstawiona na ilustracji została wspomniana w tekście

- A. A.
- B. B.
- C. C.
- D. D.

Ilustracja i tekst do zadań 34., 35. i 36.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 181.

Trudno jest analizować postawy Litwinów, Białorusinów czy Ukraińców wobec powstania. Łatwo można to sobie uświadomić, zadając pytanie o stosunek chłopów polskich do powstania, traktowanego przez tych ostatnich często jako „pańska wojna”. A jednak powstanie było pod tym względem momentem przełomowym. Było ostatnim powstaniem rozgrywającym się pod wspólnym kierownictwem na obszarach dawnego państwa, objętego wspólną organizacją struktur Tajemnego Państwa Polskiego. Demonstracje i starcia z wojskiem, do których doszło w Kongresówce, spotkały się z żywą reakcją mieszkańców Litwy, Białorusi i Ukrainy.

Na podstawie: <http://phw.org.pl/...>

Zadanie 34. (0-1)

...../1

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Przesłanie sztandaru świadczy o narastającej wśród ówczesnych Polaków fali antysemityzmu.	P	F
Przełomowy charakter powstania polegał – zdaniem autora tekstu – na tym, że polscy chłopcy nie wzięli w nim masowego udziału.	P	F

...../1

Zadanie 35. (0-1)

Rozstrzygnij, czy ilustracja i tekst dotyczą tego samego powstania. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 36. (0-1)

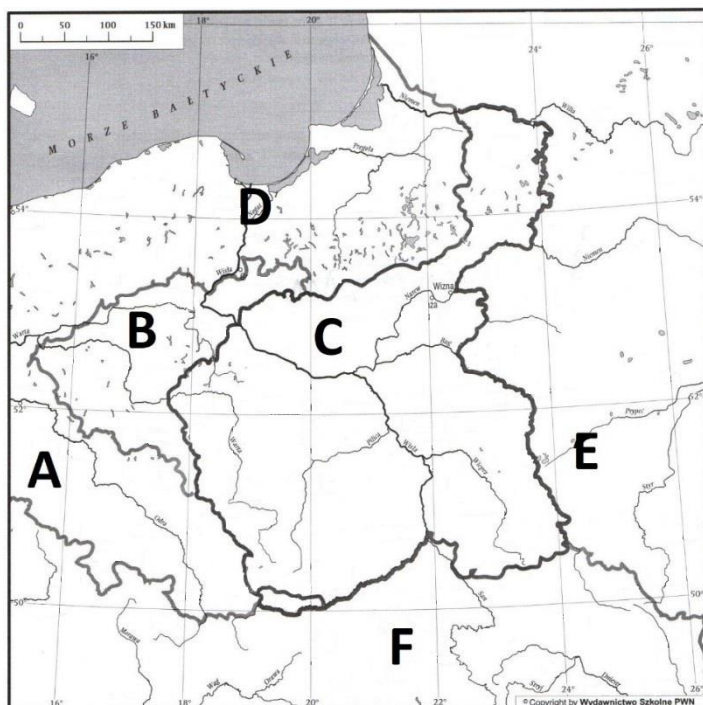
...../1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Jednym z dowódców oddziałów polskich w dobie powstania, z którego czasów wywodzi się sztandar, był

- A. Aleksander Wielopolski.
- B. Ignacy Prądzyński.
- C. Marian Langiewicz.
- D. Wojciech Bartos.

Mapa i tabela do zadania 37.

Na podstawie: W. Chybowski, *Historia. Zeszyt do ćwiczeń na mapach konturowych*, cz. 2 Wiek XI-XIX, Warszawa 2008, s.41.

	Obszar I	Obszar II	Obszar III	Obszar IV
Uwłaszczenie chłopów	1864 r.	1823 r.	1846 r.	1861 r.
Najważniejsze ośrodki przemysłowe	Hutnictwo w Zagłębiu Staropolskim, włókiennictwo w okręgach łódzkim i warszawskim, górnictwo w Zagłębiu Dąbrowskim.	Produkcja narzędzi i maszyn rolniczych w Poznaniu, warsztaty kolejowe, fabryki nawozów sztucznych w Poznaniu i Małej Starołęce.	Górnictwo ropy naftowej w Jaśle, Trzebini, Drohobyczu, produkcja włókiennicza w Andrychowie i Białej, przemysł włókienniczy w Sanoku i Lwowie.	Zakłady tytoniowe w Grodnie, przemysł włókienniczy w Białymstoku, Supraślu i Choroszczy, przemysł garbarski w Krynkach.

Na podstawie: A. Chwalba, *Historia Polski 1795-1918*, Kraków 2000, s. 366-367, 394, 410, 467.

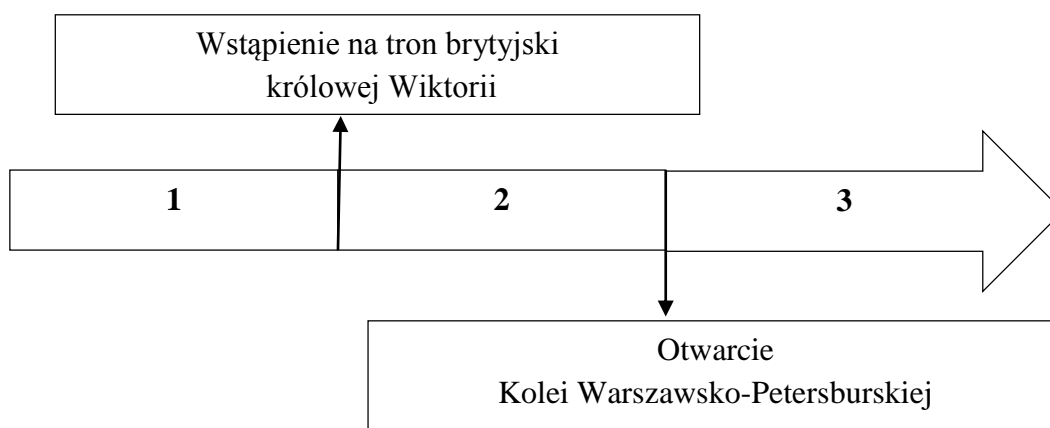
...../4

Zadanie 37. (0-4)

Do każdego obszaru oznaczonego rzymskimi cyframi I-IV przyporządkuj oznaczenie literowe, którym dany obszar oznaczono na mapie. W każdym wierszu poniższej tabeli zaznacz właściwą odpowiedź.

37.1.	Obszar I	A	B	C	D	E	F
37.2.	Obszar II	A	B	C	D	E	F
37.3.	Obszar III	A	B	C	D	E	F
37.4.	Obszar IV	A	B	C	D	E	F

Taśma chronologiczna i tekst do zadania 38.

Rozpoczęła się lekcja. Krasawcew co chwila wywoływał któregoś z uczniów na środek klasy. Tomek i Jurek w lot się zorientowali, że nauczyciel specjalnie wywołuje tych chłopców, których rodziców podejrzewano o nieprzychylność względem Rosji. Sytuacja Jurka Tymowskiego naprawdę nie była godna pozazdroszczenia. Przecież i tak ze wszystkich przedmiotów otrzymywał zazwyczaj gorsze stopnie, nie mogąc opanować należycie akcentu w języku rosyjskim. Krasawcew, w dalszym ciągu nie podnosząc głowy znad dziennika, zawołał:

- Tymowski!

Tomek wyszedł zamiast Jurka na środek klasy.

- Hm, powiedz ty mi, co uważasz za największe osiągnięcie świata w ostatnim dziesięcioleciu?

- Największym osiągnięciem cywilizowanego świata w ostatnim dziesięcioleciu jest bez wątpienia budowa przez Rosję kolei transsyberyjskiej. Długość linii od Moskwy do Władywostoku wyniesie osiem tysięcy kilometrów. Tym samym będzie ona jedną z najdłuższych kolei na świecie.

Na podstawie: A. Szklarski, *Tomek w krainie kangurów*, Warszawa 2003, s. 9-11.

...../3

Zadanie 38. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A-C.

Wydarzenia opisane w tekście miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej cyfrą **38.1.**_____. Rodzice Jurka Tymowskiego zaliczani byli przez władze szkolne do grona **38.2.**_____. Budowa kolei, o której mowa w tekście, była przypieczętowaniem panowania Rosji na obszarze **38.3.**_____.

38.1. **A.1**

B. 2

C. 3

38.2. **A. lojalistów**

B. rusofilów

C. rusofobów

38.3. **A. Bliskiego Wschodu**

B. Azji Mniejszej

C. Dalekiego Wschodu

Brudnopis